

Folktandvården Dalarna

RamBarn

Bettfysiologi

	Dokumenttitel Bettfysiologi		
	Klinik/Funktion/Process Bettfysiologi	Utgåva 2	Gäller from 2017-06-01
Upprättad av Anna-Kerstin Göthe Mundt	Fastställd av Tandvårdschef		

Bettfysiologi

Anamnes

Vid undersökningen ställs följande 3 frågor till alla som ett led i en bedömning av eventuell förekomst av TMD (temporomandibular disorders) - smärta och/eller dysfunktion i käkmuskulatur och käkleder :

1. Gör det ont i tinning, ansikte, käke eller käkled en gång i veckan eller oftare?
Ja/Nej
2. Gör det ont när Du gapar eller tuggar en gång i veckan eller oftare? Ja/Nej
3. Har Du låsningar eller upphakningar i käken en gång i veckan eller oftare ?
Ja/Nej

Vid ja-svar på någon av frågorna bör undersökning av käksystemet göras.

Debut av besvär: När? Var? Hur?
Finns trauma i anamnesen?

Be patienten beskriva besvären ur aspekterna tid, lokalisation, karaktär, påverkande faktorer.

Hur påverkar besvären patientens dagliga liv, t.ex. äta, tala, utföra vanliga vardagliga sysslor?

Orala parafunktioner kan öka risken att utveckla TMD (temporomandibular disorders).

De flesta patienter är omedvetna om sina orala parafunktioner och det är viktigt att de blir medvetna om när ovanorna förekommer så att de aktivt kan arbeta med att bryta det ofördelaktiga mönstret.

Käkovanorna kan ofta förekomma vid stress och koncentration, varför man kan föreslå patient och anhörig att uppmärksamma vad hen gör med käkarna vid exempelvis skolarbete, datorarbete, bilkörning.

Exempel på orala parafunktioner:

- Nagelbitning
- Tuggummituggning
- "Leka med" intraorala piercingsmycken
- Kindbitning
- Läppbitning
- Sitta och stödjande hand mot haka
- Dagtid lätt tandkontakt/tandpressning

- Tungovana/tungpressning
- Unilateralt tuggmönster vid måltid
- Tandpressning, tandgnissling

Tidigare behandling av de aktuella besvären ansikts-käkområdet

Ta reda på om patienten tidigare sökt vård inom tandvården, hos läkare, sjukgymnast eller annan terapeut. Vilken/vilka behandlingar har i så fall utförts och vilket resultat har det gett?

Sociala förhållanden

Stressfaktorer beträffande familjeförhållanden, skol-/arbetssituation kan vara bidragande faktorer till TMD (temporomandibular disorders).

Allmäntillstånd

Allmänsjukdomar och eventuell medicinering. Framför allt allmänsjukdomar som påverkar leder och muskler är av intresse. Regelbundet återkommande kroppsliga smärtor (till exempel ryggvärk, magsmärter, ledvärk) kan öka risken att utveckla TMD (temporomandibular disorders).

Dålig hållning med exempelvis höjda axlar, gammacke kan bidra till smärta i ansikts-käkområdet.

Det kan vara så att patienten behöver ha kontakt med sjukvården parallellt med vår behandling.

Status

De kliniska registreringarna omfattar smärtlokalisering, käkens rörelseförmåga (gapförmåga, sidorörelser, protrusion), rörelsesmärta, käkledsljud, sam palpationssmärta över tuggmuskulatur och käkled.

Gapförmåga aktiv-när patienten gapar själv även om det smärta.

Gapförmåga passiv-när terapeuten töjer upp gapet lite extra med fingrarna.

Vertikal och horisontell överbitning.

I första hand är det musculus temporalis, musculus masseter superficialis och käkled lateralt som palperas. Ha ögonkontakt med patienten och notera eventuell blink-/palpebralreflex. Jämför höger och vänster sida.

Eventuell förekomst av kindlist, tungimpresioner (syns när tungan vilar på munbotten och patienten gapar), läppimpresioner.

Övrigt: typ av eventuell befintlig bettskena och dess passform, bett-tandslitage, kontaktförhållanden,.

Differentialdiagnostik:

Eventuella dentala orsaker till besvär i området behöver uteslutas.